

■ POSITION PAPER

DATUM: 12 oktober 2021

ONDERWERP: Bedrag Ineens

Zoals te lezen valt in de brief aan uw Kamer van de Minister van SZW is er in constructieve afstemming met de pensioensector nu een uitvoerbare variant voor het keuzerecht voor het “Bedrag Ineens”. Samen met de andere keuzemogelijkheden beschikt de deelnemer hiermee over een waardevol en verantwoord keuzepalet.

Met de nu voorgestelde aanpassing zijn de belangrijkste bezwaren die bestonden tegen de tweede nota van wijziging in het wetsvoorstel weggenomen.

Het wetsvoorstel is nu uitvoerbaar. De Pensioenfederatie hecht eraan helder te zijn over de gevolgen voor de deelnemer. Mocht een deelnemer overlijden tussen het keuzemoment voor het Bedrag Ineens maar vóór het moment van uitkering ervan, dan ontvangen de erfgenamen slechts een klein bedrag (ten opzichte van het oorspronkelijke Bedrag Ineens). Dit kan – ondanks zorgvuldige communicatie van de pensioenuitvoerders – een teleurstelling opleveren voor de nabestaanden van de deelnemer.

Het is van groot belang dat het wetsvoorstel nu snel wordt aangenomen zodat met de implementatie kan worden begonnen. De voorgenomen inwerkingtredingsdatum is 1 januari 2023. De pensioenuitvoerders hebben 1-1,5 jaar nodig voor de implementatie van het Bedrag Ineens met inachtneming van de nodige anticipatietijd voor de deelnemer.

1. Achtergrond

Het Bedrag Ineens maakt deel uit van het wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen. Bij tweede nota van wijziging zijn daarin aanpassingen aangebracht, waarvan in de Eerste Kamer is vastgesteld dat dit het Bedrag Ineens onuitvoerbaar maakt. Met de aangenomen motie Oomen-Ruijten¹ () heeft de Eerste Kamer de Minister opgeroepen om de inwerkingtreding van het

¹ Eerste Kamer 2020-2021, 35 555, H.

- keuzerecht voor het Bedrag Ineens uit te stellen en te komen tot een uitvoerbare oplossing daarvan met draagvlak bij de uitvoeringsorganisaties. De minister heeft dit toegezegd. De afgelopen maanden heeft er intensief en constructief overleg plaatsgevonden tussen het ministerie van SZW, het ministerie van Financiën en de pensioensector.

2. De tweede nota van wijziging

Met de tweede nota van wijziging kwam de minister tegemoet aan bezwaren vanuit uw Kamer. Het Bedrag Ineens werd toegekend op de pensioeningangsdatum. De belastingdruk was lager als de deelnemer eerder in het jaar de AOW gerechtigde leeftijd bereikte. Dit scheelde met name bij inkomens tot circa 35.000 EURO bruto. Daarom werd met de tweede nota van wijziging mogelijk gemaakt de uitkering van het Bedrag Ineens uit te stellen tot het begin van het jaar volgend op het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd werd bereikt. Hiermee werd de belastingdruk voor alle deelnemers die deze keuze maken gelijk getrokken.

De belangrijkste bezwaren tegen het wetsvoorstel na de tweede nota van wijziging waren:

a. de uitvoeringstechnische complexiteit

In de periode tussen het keuzemoment en het ontvangen van het Bedrag Ineens kon veel tijd zitten. Gebeurtenissen zoals een scheiding, overlijden, indexeren of korten van de uitkering in die periode zouden voor grote complicaties voor de uitvoering kunnen zorgen. Bijvoorbeeld iemand die op 62 jaar met pensioen gaat en dan kiest voor een Bedrag Ineens dat pas wordt uitbetaald bij ongeveer 67 jaar. Dit resulteert in extra communicatie en (keuze)begeleiding, complexe (her)berekening van pensioen en inregelen in de financiële keten.

b. de complexe communicatie naar de deelnemer

De opeenvolging van uitgekeerde bedragen zoals in de tweede nota van wijziging voorgesteld was moeilijk uit te leggen aan de deelnemer. Na de keuze voor het Bedrag Ineens zou eerst 100% van het ouderdomspensioen worden uitgekeerd, wat zou worden verminderd tot 90% zodra Bedrag Ineens zou zijn gestort. Feitelijk is dat geen 90%, omdat eerder al 100% van het ouderdomspensioen is uitgekeerd, dus na opname van de 10% Bedrag Ineens blijft minder dan 90% over.

c. de hoge uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten als gevolg hiervan werden geschat op €2,1 mln bovenop de structurele €7,7 mln.² Dat betekent meer dan een kwart hogere uitvoeringskosten (voor een relatief kleine groep).

² Zie hiervoor berekeningen van minister van SZW, Eerste Kamer 2020-2021, 35 555, G, p. 6-7.

3. Verbeteringen

Voor de deelnemer zijn de uitkomsten van dit overleg op de meeste punten beter uitlegbaar dan in het wetsvoorstel met de tweede nota van wijziging stond. Dit maakt het voor de pensioenfondsen uitvoerbaar en beter communiceerbaar, tegen lagere uitvoeringskosten.

Het gaat om de volgende verbeteringen:

– Beperken periode voor het uitstelmoment

Van het uitstelmoment kunnen deelnemers gebruik maken die op de AOW-leeftijd met pensioen gaan. Of preciezer geformuleerd, deelnemers die met pensioen gaan in de maand waarin de AOW-leeftijd wordt bereikt of per de eerste van de maand volgend op de AOW-datum. Dit neemt de grootste bezwaren weg van de enorme uitvoeringstechnische complexiteit die zou ontstaan als het keuzemoment voor Bedrag Ineens veel eerder zou liggen, met alle kans op veranderingen in het leven van de deelnemer (scheiden, overlijden, etc.) waarvan het pensioenfonds de gevolgen administratief moet doorvoeren.

– Alternatief uitkeringsschema bij uitstelmoment

	Basis voor uitkering ouderdomspensioen voor Bedrag Ineens	Uitgesteld Bedrag Ineens	Basis voor uitkering ouderdomspensioen na Bedrag Ineens
nu	90 %	10 %	90 %
eerst	100 %	10 %	90 %

Het uitkeringsschema 90-10-90 is veel beter uit te leggen aan de deelnemer. Bij de ingangsdatum van het pensioen is de keuze voor het Bedrag Ineens al gemaakt. Vanaf dat moment ontvangt de deelnemer 90% van het ouderdomspensioen. Zijn pensioenuitkering verandert dus niet nadat hij Bedrag Ineens heeft ontvangen. Dit is veel beter communiceerbaar en helder voor de deelnemer.

– Uitstel tot januari ipv februari

Uitstel van de uitkering van het Bedrag Ineens tot januari na het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd is bereikt in plaats van februari, is logischer voor de deelnemer en beter toepasbaar voor de uitvoerder.

– Uitkering bij tussentijds overlijden

De erfgenamen van de deelnemer krijgen bij tussentijds overlijden het verschil tussen 90% en 100% over de maanden tussen AOW-datum en

- overlijden. Per saldo zullen dit relatief lage uitkeringen zijn (ca. 2-3% van het oorspronkelijke Bedrag Ineens). De voorkeursvariant van de pensioenuitvoerders om tot een werkbare oplossing te komen stuitte op fiscale bezwaren. Gegeven de fiscale beperkingen is gewerkt aan een zo goed mogelijke oplossing. Dat de (erfgenamen van) de deelnemer in dit geval niet het volledige Bedrag Ineens krijgt, kan tot teleurstellingen leiden. Vanzelfsprekend zullen uitvoerders hier zorgvuldig over communiceren met de deelnemer bij het maken van de keuze voor het Bedrag Ineens. We moeten er desalniettemin rekening mee houden dat we hiermee niet per definitie alle teleurstelling kunnen voorkomen.